

10. novembril pandi pidulikult nurgakivi Luunja lasteaia Midrimaa juurdeehitusele

Luunja vallas on noorte lastega perede osakaal väga suur ja see kasvab pidevalt. Seetõttu on lasteaia renoveerimise ja laiendamise projekt vallale väga oluline, et tagada kõigile soovijatele lasteaiakoht.

Lasteaiahoone projekteeris Kirde Projekt OÜ ja ehitab AS Tartu Ehitus. Kokku läheb ehitus maksma 5,623 miljonit eurot ning vald on saanud riigi toetusmeetmest renoveerimiseks üle 500 000 euro.

Tööde käigus renoveeritakse täielikult olemasolev hoone ja ehitatakse juurde hooneosa kahe rühmaruumi tarbeks. Lisaks uuendatakse kogu lasteaia õueala ja mänguvahendid. Pärast ehitust on Midrimaa lasteaia üheksa rühmaruumi 168 lapsele.

Uuendatud ja laiendatud lasteaed avatakse järgmisel sügisel.

Luunja Vallavalitsus

Nurgakivi kapslisse pandi 10. novembri Postimees, lasteaia ehitusprojekt, hoone fotod enne renoveerimist, valla infoleht Kodu Uudised, valla lipp, laste lemmikmänguasi Käpapatrull, praegu moes olevad laste ja töötajate nimed, Lohkva lasteaia head soovid, münt raharohkuseks ja vallavolikogu poolt päkapikud ning soolakotike värskuse hoidmiseks. Fotod: Reet Käärrik

Vallavolikogu oktoobrikuu istungi info

Oktoobrikuu Luunja vallavolikogu istung toimus 27. oktoobril Luunja vallas.

Volikogu istungi esimeseks päevakorrapunktiks oli **Sirgu külas Hundiuru maaüksuse detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku korraldamine**. Ettekandja Evelin Karjus selgitas, et planeeringuga moodustatakse Hundiuru maaüksusele üks elumumaa krunt suurusega 11 649 m², millele antakse ehitusõigus ühe üksikelamu ja kuni kolme abihoone rajamiseks ehitusaluse pindalaga kokku kuni 450 m², kõrgusega kuni 9 m. Volikogu otsustas vastu võtta maaüksuse detailplaneeringu ja korraldada avalik väljapanek.

Teiseks päevakorrapunktiks oli **Luunja vallavolikogu 29.04.2021 määruse nr 7 „Sotsiaaltoetuste andmise kord“ muutmise**. Ettekandja Kairit Pahl selgitas, et korra muutmise eesmärk on muuta osa toetuseliike valla elanikele soodsamaks. Esiteks muudetakse määruse punkti, millega tõstetakse Luunja valla jõulupakkide saajate vanuselist piiri. Jõulupakid võimaldatakse asjalise toetusena Luunja valla lastele alates 2. eluaastast ning 1.–9. klassis õppivatele õpilastele. Lisaks laiendatakse küttepuude toetuse saajate ringi. Küttepuude toetusele on õigus toimetulekuraskustes perekonnal ja üksi elaval vanaduspensionäril. Muudatuse eesmärk on tagada ahiküttega leibkondade toimetulek küttehindade tõusuga. Muudatusena tõstetakse seoses küttepuude hinnatõusuga küttepuude toetust kuni 300 euron. Määruse muudatusena tõstetakse ka ühtlustatakse ka eakate toimetuleku toetamiseks juubelitoetuse summat kõigi juubilaride jaoks. Uuest aastast on eakate

juubelitoetus 100 eurot ja alates 100 aasta juubelist 200 eurot. Volikogu oli määruse muutmise poolt.

Kolmandaks päevakorrapunktiks oli **Luunja vallavolikogu määruse „Detailplaneeringukohaste rajatiste väljaehitamise ja väljaehitamise seotud kulude kandmise kokkuleppimise kord“ vastuvõtmine**. Ettekandja Marko Jaeger selgitas, et 13.01.2022 jõustusid planeerimisest muudatused, sh muudatus, mis näeb ette, et kohalikud omavalitsused kehtestavad käesoleva aasta 1. novembriks korra, milles näha ette PlanS § 131 lõikes 1 nimetatud detailplaneeringukohaste ja planeeringulahenduse elluviimiseks otseselt vajalike ning sellega funktsionaalselt seotud rajatiste väljaehitamiseks või väljaehitamise seotud kulude täielikuks või osaliseks kandmiseks kokkuleppimise alused. Eri-nähtu eelmisest regulatsioonist seisneb selles, et sõlmida saab ka halduslepinguid nende rajatiste (tehnilise taristu) ehitamiseks, mis asuvad väljaspool detailplaneeringu ala, kuid on otseselt vajalikud planeeringulahenduse elluviimiseks ja sellega funktsionaalselt seotud. Korra kehtestamise eesmärgiks on tagada, et kulude kandmiseks sõlmivad kokkulepped oleksid arendusega otseselt seotud ning õiglaselt ja mõistlikult seotud arenduse mahu ja tüübiga. Volikogu otsustas määruse vastu võtta.

Viimaseks päevakorrapunktiks oli **volikogu ja vallavalitsuse liikmete teenistuselähetuse saatmise kord**. Ettekandja Marko Jaeger selgitas, et kord reguleerib Luunja vallavolikogu ja Luunja vallavalitsuse liikmete teenistuselähetuse saatmist, lähetuse vormistamist

ja lähetuskulude hüvitamist. Teenistuselähetus on volikogu või valitsuse liikme suunamine teenistus- või tööülesande täitmiseks või koolitusele väljapoole alalist teenistus- või töökoha asukohta kindlaksmääratud ajavahemikuks. Volikogu otsustas korra vastu võtta.

Infopunktis tegi vallavanem Aare Anderson ülevaate Luunja valla arengukava koostamise hetkeseisust ja edasistest menetlustest, lisaks andis ülevaate investeeringutest ning käimasolevatest ja lõppenud hangetest (näiteks Luunja pumbamaja renoveerimine kellatorniks, Luunja sadamaala väljaarendamise lõpetamine, KIKi Kavastu projekt, Päästameti kriisivalmiduse meede) ning planeeritavatest suurematest tegevustest (geoinfosüsteem, Tartumaa bussiliikluse hange jne). Abivallavanem Tarvo Laas andis ülevaate Lohkva spordihoonet ehitustegevuse seisust ning Lohkva minirambist. Volikogu liige Kaimo Keerdo esitas küsimused seoses Luunja lasteaia ehitusega ja kaasava eelarvega ning Väino Kägo esitas küsimuse seoses Kavastu kaupluse ruumide kasutusega.

Kõik volikogu istungid kantakse avalikult üle Microsoft Teamsi vahendusel ja salvestused on järelvaadatavad VOLISE (www.volise.ee) keskkonnas. Istungitel käsitletavat materjalid ja istungite protokollid on leitavad nii VOLISE keskkonnast kui ka valla kodulehelt.

Järgmine volikogu istung toimub 30. novembril.

*Kaire Vahejõe
vallavolikogu esimees*

LUUNJA VALLAS ELAB 5722 INIMEST

Luunja vallas elab 5734 inimest (seisuga 1. november 2022).

Suurim küla on Lohkva (1786), järgneb Veibri küla (1247).

Oktoobris registreeris elukoha valda 43 inimest, vallast lahkus 31 inimest.

Vallasiseselt muutis elukohta 1 inimene.

Vanimad elanikud vallas on 98-aastased.

Valla rahvastiku arvu külade lõikes saab vaadata kodulehelt

<https://luunja.ee/statistika>, üldiseid näitajaid Statistikaameti lehelt

<https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/piirkonnad/tartu-maakond/luunja-vald>.

Vallavalitsuses oktoobrikuu istungitel

Ehitusload väljastati:

- üksikelamu püstitamiseks Vankri tee 20 Kakumetsa külas, Veibri tee 2 Veibri külas, Saare põik 6 ja 8 Põvvatu külas;
- kaksikelamu püstitamiseks Vankri tee 22 Kakumetsa külas;
- ajutise angaari püstitamiseks Talli 6 Luunja alevikus;
- puurkaevu rajamiseks Ratasvälja tee 32 Lohkva külas;
- päikeseelektrijaama rajamiseks Akki kinnistul Kakumetsa külas;
- teede ja tehnovõrkude ehitustööde teostamiseks Tilia kinnistu põhjaosa detailplaneeringu alal Veibri külas.

Kasutusload väljastati:

- üksikelamu kasutusele võtmiseks Ruudu tee 3 Kakumetsa külas, Aasavälja tee 6 ja Ristikheina tee 5 Veibri külas;
- Luunja valla staadioni kasutusele võtmiseks Luunja alevikus;
- sidekanalisatsioonitorustiku kasutusele võtmiseks Vankri tee elamupiirkonnas;
- tuletõrjervee mahutite kasutusele võtmiseks Vankri tee 16 ja 44 Kakumetsa külas.

Otsustati:

- võõrandada Luunja vallale kuuluv sõiduauto elektroonilisel enampakkumisel;
- seada sundvaldused talumiskohustuse kehtestamiseks:
 1. sidevõrgu talumiseks Kruusa, Kaljumäe ja Liiva kinnistutele Muri külas;
 2. kanalisatsioonitorustike talumiseks Soojuse tee, Aiandi tee L2, 4320078 Aiandi tee, Aiandi tee 1, 5, 7 ja 18 kinnistutele Lohkva külas;
 3. vee- ja kanalisatsioonitorustike talumiseks Pilka tee 13 Pilka külas;
 4. elektrivõrgu talumiseks Metsatuka kinnistule Pilka külas;
- riigimaale hoonestusõiguse seadmise menetluse lõpetamine Pajula tee 6 Rõõmu külas;

- kiita heaks kolm hajaasustuse programmi toetuse kasutamise aruannet;
- eraldada reservfondist 28 134 eurot Emajõe-Suursoo Keskuses vajalike ettenägematute remonditööde teostamiseks.

Määrati:

- Muri külas Lõvi kinnistu detailplaneeringus kavandatud liikluspindadele kohanimed Lõvilõua tee, Päevalille tee, Rukkilille tee, Saialille tee, Karikakra tee, Kannikese tee ja Karukella tee ning Veibri külas Tilia maaüksuse põhjaosa detailplaneeringus kavandatud liikluspindadele kohanimed Haldja tee, Haldja põik ja Höbelõnga tee;
- Veibri külas Lillevälja tee 20 kinnistu sihtotstarve;
- projekteerimistingimused Päikesepargi kinnistu detailplaneeringu täpsustamiseks.

Kinnitati:

- Lohkva lasteaia hoolekogu koosseis.

Kehtestati:

- Sirgu külas Tamme maaüksuse detailplaneering.

Nõustuti:

- Muri külas Lõvikõrva, Lõvisuu ja Lõvikäpa ja Pajukurmu külas Venne katastriüksuste jagamisega ning määrati tekivate reaalosade koha-aadressid ja sihtotstarbed.

Sotsiaaltoetusi maksti 28 korral, sealhulgas:

– sünnitoetusi	13
– aabitsatoetusi	3
– töövihikute toetusi	3
– matusetootusi	2
– muid toetusi	7

Marko Jaeger, vallasekretär

Luunja valla kaasava eelarvega rajatakse Kabina küla tervise- ja matkarada

2023. aasta kaasava eelarve ideekorjele laekus kaks ettepanekut. Esitatud ideede teostatavust ja vastavust kaasava eelarve tingimustele hindas komisjon, mis esitas oma ettepanekud ja seisukohad vallavalitsusele kinnitamiseks.

Esitatud ideed:

1. „Premeeritud sammuväljakutsete sari kodumaises FitSphere rakenduses“;
2. „Kabina küla tervise- ja matkarada“.

Esimese idee, „Premeeritud sammuväljakutsete sari kodumaises FitSphere rakenduses“, puhul leidis komisjon, et kuigi ettepanek selliseks liikumist

soodustavaks üritustesarjaks on tervitatav, ei kvalifitseeru ürituse korraldamine kaasava eelarve raames rahastatavaks projektiks. Võimalik, et üritustesarja saab toetada ka valla üldisest eelarvest.

Teine idee, „Kabina küla tervise- ja matkarada“, esitati ka eelmisele kaasava eelarve konkursile. Ettepanekut ennast on osaliselt muudetud, kuid sisuliselt on tegu sama projektiga. Komisjon suhtus ideesse soosivalt ka eelmisel korral ning see esitati rahvahääletusele, kus see siiski teisele ettepanekule alla jäi. Ettepanek vastab kaasava eelarve ettepanekule esitatud tingimustele.

Kuna hääletusele kvalifitseeruvad

ettepanekuid esitati ainult üks, siis vastavalt Luunja Vallavolikogu 28.02.2022 määruse nr 2 „Luunja valla kaasava eelarve menetlemise kord“ § 6 lõikele 6 hääletamist ei toimu. Komisjon tegi vallavalitsusele ettepaneku 2023. aastal rahastada ja ellu viia kaasava eelarve vahenditest ettepanek number kaks „Kabina küla tervise- ja matkarada“.

Järgmise kaasava eelarve ettepanekuid saab esitada 2023. aasta sügisel.

Vaata lisaks luunja.ee/kaasav-eelarve.

Marko Jaeger
vallasekretär

Planeeringuteated

Luunja vallavalitsus on lõpetanud **Kakumetsa külas 2004. a algatatud Delta kinnistu (katastritunnus 43201:001:0086) detailplaneeringu koostamise** ning vallavolikogu on algatanud samal maa-alal uue Kakumetsa külas Väljavahi maaüksuse detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringu eesmärk on kaaluda võimalusi planeeringualale üksikelanu- maa kruntide moodustamiseks ja kruntidele ehitusõiguse andmist üksikelanutele ja abihoonetele. Planeeringuala suurus on 15 998 m². Vajalik on koostada detailplaneeringu ala digitaalne geodeetiline alusplaan ja mürahinnang, täiendavate uuringute vajadus võib selguda detailplaneeringu protsessi käigus. Otsusega saab tutvuda Luunja vallavalitsuses (Puiestee 14, Luunja alevik, E–R 8.00–16.30) ning Luunja valla veebilehel <http://luunja.ee> planeeringuteadete alt.

Luunja vallavolikogu on **vastu võtnud ja avalikule väljapanekule suunanud Sirgu külas Hundiuru maaüksuse detailplaneeringu**. Planeeringuala suurus on ligikaudu 1,24 ha. Planeeringualale moodustatakse üks elamumaa krunt

suurusel 11 649 m², millele antakse ehitusõigus ühe üksikelanu ja kuni kolme abihoonet rajamiseks ehitusaluse pindalaga kokku kuni 450 m², kõrgusega kuni 9 m. Riigitee äärde on kavandatud kergliiklusmaa sihtotstarbega krunt perspektiivse kergliiklustee rajamiseks võimaldamiseks. Planeering on kooskõlas Luunja valla üldplaneeringuga. Planeeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt negatiivset keskkonnamõju. Planeeringu **avalik väljapanek toimub 21.11.–04.12.2022** Luunja vallasamajas ning veebilehel <https://luunja.ee/teated>. Avaliku väljapaneku kestel saab Luunja vallavalitsusele esitada planeeringu kohta kirjalikke arvamusi.

Luunja vallavolikogu on **algatanud Luunja alevikus Peru tee 5, Talli tn 6 ja Talli tn 8 maaüksuste detailplaneeringu koostamise**. Detailplaneeringu eesmärk on kaaluda võimalusi planeeringualale kruntideks jagamiseks olulise keskkonnamõjuta toomis-, laondus- ja teenindusehitiste rajamiseks. Planeeringuala suurus on ligikaudu 4,5 ha. Planeeringuala piiri ja suurust võib muuta seoses

juurdepääsuteede planeerimisega. Vajalik on koostada detailplaneeringu ala digitaalne geodeetiline alusplaan, täiendavate uuringute vajadus võib selguda detailplaneeringu protsessi käigus. Otsusega saab tutvuda Luunja vallavalitsuses (Puiestee 14, Luunja alevik, E–R 8.00–16.30) ning Luunja valla veebilehel <http://luunja.ee> planeeringuteadete alt.

Luunja vallavalitsus on **kehtestanud Sirgu külas Tamme (43201:002:0171) maaüksuse detailplaneeringu**. Planeeringuala suurus on 6,09 ha. Planeeringuga nähakse ette maaüksusele üks täiendav ehituskrunt Pos 2 suurusel 26 107 m², millele antakse ehitusõigus üksikelanu ja abihoonet rajamiseks. Krundil Pos 1 suurusel 33 685 m² säilib olemasolev hoonestus. Riigitee äärde on kavandatud kergliiklusteele eraldi krunt. Planeering on kooskõlas Luunja valla üldplaneeringuga. Planeeringuga ei kaasne olulist keskkonnamõju.

*Evelin Karjus
planeeringute nõunik*

Veeteenuse hinnamuutus

AS Emajõe Veevärk teatab veeteenuse hindade muutusest oma tegevuspiirkonnas alates 01.12.2022.

Käesolevaga teavitab AS Emajõe Veevärk oma kliente uutest veeteenuse ja reovee ärajuhtimise ning puhastamise teenuse hindadest, lähtuvalt Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 14¹. Vee-teenuse hinna kehtestamine.

Uued hinnad on kooskõlastatud Konkurentsiameti poolt 10.10.2022 otsusega nr 9-3/2022-041 ja hakavad kehtima alates **01.12.2022** (hinnad ühe m³ kohta eurodes).

Olukorras, kus inflatsioon on ligikaudu 25% ja kõrge elektrienergia hind püsib, ei kata kehtivas veeteenuse hinnas sisalduv Konkurentsiameti poolt heakkiidetud elektrienergia hind endiselt üldhuvi- ja elutähtsa teenuse tagamiseks vajalikke põhjendatud kulusid.

Elektrikulu osakaal moodustab joogi-vee puhastamise, tarbijani toimetamise, reovee ärajuhtimise ja puhastamise kuludest ligikaudu 45 protsenti ning et tagada kvaliteetne ja järjepidev elutähtsa teenuse osutamine, tuleb AS-il Emajõe Veevärk kulude katmiseks taas veeteenuse hinda muuta. Eesti Vee-ettevõtete Liit on teinud avaliku pöördumise Riigikogule selleks, et elutähtsa teenuse osutajad saaksid stabiilse elektrienergia hinna, mis peataks ka veeteenuse hinnatõusu. AS-il Emajõe Veevärk ei ole olnud võimalik stabiilset elektrihinda kindlustada, kuna ettevõtte on riigihanke kohustuslane ning üksi elektrienergia müüja ei suuda fikseeritud hinnapakkumist jõus hoida üle ühe päeva, mis tulenevalt riigihanke reeglite ei võimalda meil elektrienergia ostmiseks lepingut sõlmida.

AS Emajõe Veevärk

Nr	Tegevuspiirkonnad, välja arvatud Elva linn	Hind kuni 30.11.2022		Hind alates 01.12.2022	
		hind käibemaksuta	hind käibemaksuga	hind käibemaksuta	hind käibemaksuga
1.	tasu vee eest	1,426	1,711	1,600	1,920
2.	tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest I grupp	2,085	2,502	2,355	2,826
3.	tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest II grupp	3,095	3,714	3,901	4,681

Kavastu saab mahuka investeeringu

Kavastu keskasula ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rekonstrueerimise II etapi käigus rajatakse uus reoveepuhasti. Tegemist on lähiajaloo suurima investeeringuga Kavastus.

Kavastu veevärgi uuendamiseks oleme koostöös AS-iga Emajõe Veevärk taotlenud Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) toetusmeetmest raha korduvalt. Tänavu saime positiivse otsuse: KIK toetab investeeringuid ligikaudu 400 000 euroga. Luunja valla eelarvest panustame veidi üle 400 000 euro, seega on investeeringu kogumaksumuseks ligikaudu 800 000 eurot.

Nüüdseks on hange tehtud. Tööde maksumus on eeldatud summa piires. Praegu valmistatakse ette lepingut töövõtjaga. Peamiseks tööks on uue reovee-

puhasti rajamine, mille valmimise lõpptähtaeg on mai 2024. Loodetavasti lõpetatakse tööd juba varem.

Aastal 2019 teostati Kavastu ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rekonstrueerimistööde I etapp, mis hõlmas vee- ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimist, uue veetöötusjaama ning puurkaevu rajamist koos tehnosüsteemidega.

Kui lisada juurde viimastel aastatel Kavastus tehtud muud investeeringud: Parve tee sõidu- ja kõnniteede rekonstrueerimine, lisaks veel pisemaid objekte (mänguvahendid, ujumiskoht, spordi- ja mänguväljakud, endise lasteaia ruumide remont jm) ning Kavastu-Kantsi tee I osa kõvakate, siis on Kavastu piirkond saanud korralikult investeeringuid.

Aare Anderson
vallavanem

Kavastu keskus linnulennult. Foto: Ragnar Vutt

Uus töötaja

Alates novembri algusest on Luunja vallavalitsuse pearaamatupidaja ametis Külli Lääts.

Küllil on lõpetanud Tartu Ülikooli majandusteaduskonna. Tal on töökogemus juhiabi-raamatupidaja ning pearaamatupidajana omavalitsusasutustes.

Küllile meeldib õppida ja end pidevalt arendada ning leida alati üles see miski, mis paneb tööd tehes silma särama.

Soovime Küllile edu uues ametis!

Luunja Vallavalitsus

Kapteni Kelder lõpetab tegevuse

Luunja Vallavalitsus on otsustanud lõpetada Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse keldrikorruse ruumides tegutsenud toitlustuskoha Kapteni Kelder tegevuse alates 11.11.2022. Ruumid on üle antud vallale ning edasi jätkab vallavalitsus uue toitlustaja otsimist.

Peamiseks põhjuseks söögikoha sulgemisel oli ruumide väga halb seisukord. Kuna rentnik ei ole kinni pidanud rendilepingu nõudest hooldada ja remontida ruume ning kasutatavaid tehnosüsteeme, on praeguseks jõutud olukorrani, kus keldrikorruse ruumid on muutunud ohtlikuks kogu majale.

Luunja Vallavalitsus

Head Luunja elanikud, sõbrad ja ajalohuvilised!

Palume teie abi Luunja kellatorni näituse loomisel.

Kui teie majapidamises on Luunjast pärit vanu fotosid, albumeid, väiksemaid eksponeerimist väärt ajaloolisi esemeid, siis oleme tänulikud, kui annate endast märku. Soovime näituse jaoks fotosid ümber pildistada. Võtke ühendust ka juhul, kui teate vanu lugusid või legende, mis Luunja valla või siinsete küladega-paikadega seonduvad. Soovime Luunja lugusid nähtavaks ja kuuldavaks teha.

Kontakt: tel 5885 9328, e-post kadri.sormus@luunja.ee
Kellatorni muuseumi näituse koostajate nimel

Kadri Sõrmus, haridusnõunik

Teabepäev

Luunja valla korteriühistute esindajatele

KORTERMAJADE ELANIKE JA KORTERIÜHISTUTE KRIISIVALMIDUS

24. november 2022 kell 17.00–19.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuses

Uuringud näitavad, et kortermajade elanikud ei ole piisavalt valmistunud kriisilukordadeks, olles samas kõige haavatavam inimeste grupp ulatuslike elektri-, kütte-, vee- ja sidekatkestuste korral. Korteriühistutel on oluline roll kriisivalmiduse parandamisel, mistõttu Päästeamet korraldab koos kohaliku omavalitsusega kriisiteemalise teabepäeva korteriühistute juhatustele ja haldusettevõtetele.

Teabepäeva teemad:

- Päästeameti soovitusel kortermajade elanike ja korteriühistute kriisikindluse ja hädaolukorraks valmisoleku parandamiseks
- Korterelemu kui varjumiskoht
- Valmisoleku tagamine ja koostöö kohaliku omavalitsusega

NB! Osalejate vahel loositakse välja kriisipakk.

Koolitusel osalemiseks on vajalik eelregistreerimine aadressil taavi.siilbek@rescue.ee.

Lisainfo:

Taavi Siilbek

5911 7359 taavi.siilbek@rescue.ee

Tartu linna ja ümbritsevate valdade haridusnõupidamine Luunjas

Luunja Keskkoolis said kokku Tartu linna ja Tartut ümbritsevate valdade haridus- ja vallajuhid. Arutati ühist huvi pakkuvaid haridusteemasid – lasteaia- ja koolikohad, tugiteenused, haridustöötajate töötasud, tulevikuplaanid ning koostöövõimalused. Kohtumine lõppes meeleoluka ringkäiguga Luunja Keskkooli renoveeritud hoones.

*Toomas Liivamägi
Luunja Keskkooli direktor
Kadri Sõrmus
valla haridusnõunik*

*Tartu abilinnapea Lemmit Kaplinski
katsetab kooli ronimisseina.
Foto: Toomas Liivamägi ►*

Luunja Keskkooli oma Foucault' pendel

Pendel on nimetatud prantsuse füüsiku Léon Foucault' järgi ja võimaldab demonstreerida maakera pöörlemist. Pendli tööpõhimõte on lühidalt järgmine. Iga vabalt rippuv ja võnkuma pandud keha püüab inertsil mõjul säilitada oma võnkesihti sõltumata kinnituspunkti pöörlemisest. Suhteliselt pika ja õhutakistuse ületamiseks piisavalt suure massiga pendli võnkumise käigus saab reaalajas jälgida, kuidas Maa koos koolimajaga pendli all pöörduv.

Luunja Keskkooli Foucault' pendel on 9,08 meetrit pikk ja teeb ühe võnke 6,04 sekundiga. Pronksist pendlikuuli mass on 40 kg. Selleks, et pendli võnkumine õhutakistuse tõttu ei sumbuks, antakse pöörandas oleva elektromagnetilise abil pendli kuulile igal võnkel väike tõuge.

Pendli konstrueeris ja ehitas Hando Kruuv. Magnetimpulssi andva elektroonika tegi Peeter Vaino. Pronksist pendlikuuli valmistas skulptor Mati Karmin. Pendli paigaldas AS Eviko ja aluse kujundas ja valmistas OÜ Seri Disain.

Kool tänab Luunja vallavalitsust, AS Eviko ning kooli vilistlaskogu abi ja toetuse

„Ringvaade“ filmib, õpilased uudistavad. Foto: Toomas Liivamägi

eest pendli valmistamisel. Projekti teostusele aitasid kaasa ka kunstnik Kairi Sirendi ja elektrik Johannes Siivask.

Toomas Liivamägi
Luunja Keskkooli direktor

Pendlist tegi 8-minutilise klipi ka ETV „Ringvaade“. Klipp on vaadatav „Ringvaade“ arhiivis aadressil <https://etv.err.ee/1608733393/ringvaade> (alates saate 40. minutist).

YETDKA Eestis!

Oktoobri alguses külastasid meid Erasmus+ projekti partnerid Sloveeniast, Saksamaalt, Lätist ja Soomest. Nädala teemaks oli meil paber ning projektikohtumise moto oli „Paber kannatab kõike ja ei punasta millegi peale“. Samuti ei unustanud me projekti teisi eesmärke – sotsiaalmeediat ja kultuuripärandi tutvustamist.

Esimesel päeval rääkis meile Anna Viaznikova fotograafiast ning fotode võimust meedias. Pärast töötubasid suundusime linna ning õpilastel toimus Tartu linnaga tutvumiseks fotojaht. Õpetajatele tutvustas Tartut ning selle ajalugu direktor Toomas Liivamägi.

Teisel päeval algas meie päev Aparaaditehases TYPA trüki- ja paberi-kunstikeskuses. Seal räägiti meile paberi valmistamisest ning selle ajaloost. Lisaks saime ise kokku panna märkmiku, kuhu peale sai vanas trükitehnikas värviga pildi lisada. Pärast töötuba jalutasime läbi linna ERMi tutvuma Eesti ajalooga.

Kolmandal päeval võtsime suuna Lõuna-Eestisse, et näidata külalistele kaunist sügisvärvides Eestimaa loodust. Külastasime Meenikunno raba, seejärel liikusime edasi Piusa koobastesse, kus meile räägiti koobaste ajaloost ja nende kaitsmise eesmärkidest. Edasi suundusime Vastseliina piiskopilinnusesse, kus oli meil meeleolukas giidituur koos muljetavaldava keskaegse söömaajaga. Päeva lõpetasime kauni vaatega Muna-mäe tornis.

Neljandal päeval oli koolimajas lektor Diana Poudel, kes rääkis interneti

ohtudest, dark web-ist ja juhendas õpilasi tegema meeme. Pärast tõsisest tööpäeva söime Jõmmu pardal maitsvat pannkoogilõunat ning seilasime Tartusse Lodjakotta.

Sotsiaalmeedia töömehe terveks nädalaks reaalsusesse: iga osaleja sai endale nimesildi ning iga päev kolm klepsu, mis tuli õhtul kaastelastele välja jagada. Õpetajatele tutvustas Eliise Kass VR-prille ning Margit Möttus viis läbi origami töötoa, kus meisterdati süda, millega hinnati õpilaste neljapäevase töötoa tulemust.

Reedel võtsime nädala kokku ning jätsime külalistega jällenägemiseni.

Kohtume Saksamaal juba detsembrikuus!

Adora Roots, 9. klass
Anu Markus
Luunja Keskkooli õpetaja

Erasmus+ projektiga Küprosel

Luunja Keskkooli bioloogiaõpetaja Liis Rüütel ja direktor ning füüsikaõpetaja Toomas Liivamägi olid neli päeva Erasmus+ projekti EVIDENCE kohtumisel Küprose Ülikoolis.

Projektis osalevad Tartu, Umeå ja Küprose ülikoolid ning António Arroio kunstikool Portugalist ja Kuressaare Ametikool. Lisaks on projekti testkoolidena kaasatud Luunja Keskkoool ja Viljandi Gümnaasium.

Projekti idee ja vajadus tuleb sellest, et koolide loodusainete programmides on n-õ sotsiaalselt laetud teemasid, mille kohta levivad meedias väärarusaamad ja vandenõuteooriad. Sellised on näiteks paljud kliimamuutuste või erinevate kiirguste või viirustega seotud teemad. Paraku pelgavad paljud loodusainete õpetajad käsitleda tunnis teemasid, mis võivad klassis tekitada vastandlikke arvamusi või emotsionaalseid vaidlusi.

Projektiseminar on täies hoos

Küprose Ülikooli uus raamatukogu. Fotod: Toomas Liivamägi

EVIDENCE projekti põhieesmärk on luua asjakohane metoodika koos vastavate õppematerjalidega, mis aitaksid õpetajal käsitleda sotsiaalselt tundlikke teemasid laiemas loodusteaduslikus kontekstis.

Õpetaja Liis Küprose seminarist: *Mulle oli osalemine väga kasulik. Seminaril vaatasime üle, millised materjalid on projekti käigus valmis saanud ja mida on veel vaja teha. Samuti täiendasime ja katsetasime viimast, uimasteid käsitlevat õppemoodulit. Viiruste moodulit testisime kevadel ka Luunjas. Lisaks saime uusi teadmisi konspiratsiooniteooriate olemusest, sellest, kuidas kasutada sotsiaalmeedia võimalusi loodusainetes, kuidas teha õppetööks head videomaterjali või kuidas luua illustreeritud konspekti ja palju muud kasulikku.*

Kolm tihedat päeva täis ettekandeid ja arutelusid päädis laupäevase meeleoluka retkega Troodose mägedesse – botaanika-aeda ja Kalopanayiotise mägilikulla.

Järgmine projektikohtumine toimub Tartus.

*Toomas Liivamägi
Luunja Keskkooli direktor*

Tervislikuma kooli poole – kahe kuuga kaks projektikohtumist

Erasmus+ projekti kohtumine Portugalis

Oktoobri viimasel nädalal ehk vaheajal toimus Portugalis Guimarãesi linnas Erasmus+ projekti „Steps towards a healthy school” raames kohtumine, kus osalesid kuus õpilast 10. ja 12. klassist ning õpetajad Margit Laidvee ja Heli Erik.

Projektis oli palju tegevusi, mille raames saime teada Portugali ja selle tähtsamate linnade kohta. Mitmed tegevused olid planeeritud õues, kuid kahjuks ilm meid ei soosinud ja enamjaolt sadas vihma. Kohalikega suheldes

tuli välja, et sellised ilmad tähendavad nende jaoks juba talve, aga meie olime lühikestes pükstes ja nautisime sooja. Hoolimata sellest, et tegevusi oli palju, jäi meile tohutult aega puhkamiseks ja niisama nautimiseks. Selliste projektide juures on tavaks ka rohkelt tegevusi, mis paneks projektis osalejaid suhtlema. Sellel kohtumisel toimus tegevusi vähem ning seetõttu otsisime ise kontakti ja suhtlesime peamiselt Poolast pärit õpilastega. Meelde jäävad väljasõidud olid kindlasti ookeani äärde ja Porto linna. Enamik eestlasi ei olnud varem ookeani näinud ning Porto võlus meid oma arhitektuuri ja arvukate sildadega.

Eestlastele oli harjumatu Portugali toidukultuur, sest söödi rohkelt saia ja õhtusöögiks pakuti näiteks prae kõrvale kartulikrõpse. Lisaks oli veel harjumatu lõunamaalaste valjuhäälsus, lausa naljakas oli vaadata, kui vaiksed olid eestlased nende kõrval. Suureks erinevuseks oli ka koolipäeva pikkus: enamikul õpilastel lõppes kool kell 18.10.

Üldjoontes jäime kohtumisega rahule. Meie jaoks oli see mõnus ja kasulik vaheaeg suvise soojusega.

*Kristo Bergmann
12. klassi õpilane*

Erasmus+ projekti kohtumine Eestis

Luunja Keskkooli õpilased 10. ja 12. klassist ning Margit Laidvee ja Heli Erik võtsid osa Luunjas toimunud Erasmus+ projektist nimega „Steps towards a healthy school” (26.–30.09). Projekti kohtumine Eestis keskendus tervislikule toitumisele ning aktiivsusele. Peale meie osalesid projektis veel õpilased Hispaaniast, Portugalist, Poolast ja Saksamaalt.

Esimesel päeval tutvusime natuke

üksteisega ja tegime grupitöid, mille teemaks oli tervisenädala planeerimine, samuti rääkis meile direktor Toomas Liivamägi tänavapildistamisest ning kuidas tuleks õigesti pilte teha. Järgmised päevad kulgesid päris palju grupitöid tehes ning käisime näiteks VOCOs süüa valmistamas ja fruktodisaini tegemas.

Peale ühistegevusi oli meil piisavalt vaba aega ning mõned õhtud veetsime kõik koos ühes hotellitoas mängides ja suheldes. Kindlasti leidsime endale palju uusi sõpru, kellega sooviks edaspidi suhtlema jääda.

Kuna projektis osalejaid oli mitmest riigist, siis selles osalemine laiendas meie silmaringi ning aitas meil õppida palju asju teiste riikide söömiskommete, kultuuri ja aktiivsuse kohta.

Nädal kodust eemal olla oli küll väsitav, aga kindlasti oli see väärt kogemus. Loodame, et kohtume oma projekti-kaaslastega juba peagi ning veedame veel palju aega koos.

*Gretelis Rein ja Viktoria Parts
10. klassi õpilased*

Projektis osalejad kohtumisel Eestis. Foto: Margit Laidvee

Nutika digipöörde oktoobrikuu põnevad tegevused

Oktoobrikuus said projekti tegevuste abil teadmisi ja kogemusi juurde nii õpilased kui ka õpetajad.

Kolmes koolis toimusid CodeWeeki nädala raames erinevad töötoad, kus õpilased said katsetada projektiga soetatud vahendeid ja arendada oma teadmisi programmeerimise valdkonnas. Melliste kooli õpilased said uudistada sportimisvõimalusi virtuaalmaailmas, uurida Peipsi järve äärest korjatud mageveekarpe digitaalsete mikroskoopidega. Programmeerida Sphero RVR roboteid ja lennutada droone läbi takistusradade ning lisaks veel testida oma teadmisi Scratch programmeerimise keskkonnas.

Ahja koolis katsetasid õpilased seekord programmeerimist läbi virtuaalreaalsuse prillide (VR-prillide). Tutvustid Sphero RVR programmeerimise ja 3D-printerite võimalustega. Luunjas orienteerusid õpilased kehalise kasvatus tunnis SportIdent (SI) orienteerumise vahenditega. Bioloogias ja loodusõpetuses uuriti TTS digitaalsete mikroskoopidega mikromaailma. Kunstitegevustes katsetati virtuaalse kunsti loomist läbi VR-prillide ja ka 3D-printimist nii 3D-pliatsite kui 3D-printeri abil.

Oktoobrikuu ajal kutsusime kokku kõigi kolme kooli õpetajad, et korraldada üks põnev koolituspäev. Koolituspäeva raames tutvustid õpetajad koolitaja Linda Helene Sillati töötoas eKoolikoti keskkonna võimalustega ning harjutasid digitaalsete õppematerjalide loomist. 3D-printerite kohta jagas teadmisi nii algajatele kui ka edasijõudnutele koolitaja Alo Peets, kelle töötoas nii mõnigi õpetaja enda kunstiloomi sai ka 3D-kujul välja printitud. Virtuaalreaalsuses viis õpetajaid uuele tasemele koolitaja Kristen Tamm, kes tutvustas seekord, kuidas 360 kraadi kaameratega VR-prillidele ise sisu luua.

Samuti jätkusid kolmes koolis tegevused nutiõpilaste ringides. Tore oli kuulda, et projekti niinimetatud noored kolleegid, kes alustasid ringis juba eelmisel kevadel, jagavad meelsasti oma

Kolme kooli koolituspäev Melliste koolis. Foto: Tea Hermann

teadmisi nii uute nutiõpilaste kui ka kooli uute õpetajatega. Nende tagasiside kaudu on hea teada, et projekti eesmärgid tasapisi täituvad.

Projekti meeskonna poolt kõigile värvilist ja nutikat sügist soovides.

*Tea Hermann, Eliise Kass,
Annika Apuhtin, Rainer Lanemann*

Luunja Keskkooli halloween'i nädal

30. okt kuni 4. nov toimus Luunja Keskkoolis halloween'i nädal, mille jooksul õpilased ja õpetajad neljal päeval erinevaid kostüüme kandsid.

Pühapäeval, 30. oktoobril kogunesid koolimajja õpilased, õpetajad ja lapsevanemad, et ruumid hingedeajaks ära kaunistada. See õnnestus väga hästi ning esmaspäeval oli koolis näha mitmeid rõõmsalt üllatunud nägusid.

Esmaspäeval algaski Luunjas halloween'i tähistamine. Halloween'i traditsioon on küll välismaine, aga mõnisaada aastat tagasi on ka meil olnud komme santida mitte ainult mardi- ja kadripäeval vaid kogu pimedal hingedeajal. Koolimajas võis näha algklassidest güm-

naasiumini nii leidlikke, hirmsaid kui ka hirmsalt armsaid kostüüme.

Teisipäev keskendus ametitele. Koolis võis kohata väga põnevaid tegelasi, kes kaasõpilasi oma kostüümivalikuga inspireerisid.

Kolmapäeval pani õpilasesindus proovile kaasõpilaste leidlikkuse. Eesmärgiks oli asendada oma koolikott millegi põnevaga, mis on klassikalisest ranitsast võimalikult kaugel. Lahenduste hulgas leidis näiteks LED-ribadega kaunistatud aiakäru, radiaator ja lemmikloomapuud.

Neljapäeval toimus koolimajas tudupäev. Kõige magusam aeg on uneaeg! Neljapäeval olid nii õpilased kui õpetajad

riides väga koduselt ja mugavalt, meenu-tades talveunest äratatud armsaid loomi.

Nädal lõppes 7.–12. klassile halloween'i peoga, mida korraldas õpilasesindus. See oli käesoleva kooliaasta esimene õpilasesinduse suursündmus, kus pandi proovile oskus korraldada kaasõpilastele meelde jääv ja tore üritus. Pidutõime kultuurimajas ja peo ajal sai mängida, tantsida ning kaasõpilastega kvaliteetsega veeta. Peol osalenute tagasiside oli igati positiivne ning kogu koolipere ootab järgmisi põnevaid sündmusi.

*Reino Einmann
Luunja Keskkooli õpetaja
ja õpilasesinduse mentor*

**LUUNJA LASTEAD
MIDRIMAA KUTSUB
VANEMAID OMA LAPSELE
LUMEMARJALIST
JÕULUSOKKI
MEISTERDAMA
TEISIPÄEVAL,
22. NOVEMBRIL
KELL 16.00–18.00
PAJULA TEE 2, LOHKVA**

KUI ON, VÕTA KAASA KAPPI
SEISMA JÄÄNUD SAMETIST,
FLIISIST vm MATERJALIST
RIIDEESE. KUI POLE,
TULE IKKA, JAGAME
OMAVAHEL MATERJALE!

**KOHTUME
MIDRIMAAL!**

Euroopa jäätmetekke vähendamise nädal
Ringsed ja **TEKSTIILID**
kestlikud
Jäätmed on moest väljas!

19.-27.
november
2022

#ewwr2022 #circulartextiles #wasteisoutoffashion

www.ewwr.eu [f ewwr.eu](https://www.facebook.com/ewwr.eu) [@2ewwr](https://twitter.com/2ewwr) [@2ewwr](https://www.instagram.com/2ewwr)

Luunja noortekeskuse lapsed koolivaheaja väljasõidul Elistvere loomaparki. Osaleti programmis „Jälgi jätmata“. Foto: Hanna-Roosi Karro

Kuidas meil Luunja raamatukogus *asjad* käivad ehk kogukonna koostööst parimal moel

„Mina loen ka raamatuid, harilikult piltidega, ja Tähekest ka, aga väga kergelt see mul veel ei lähe. Ma loen ühe tähe kaupa ja kipun tagumisteni jõudes esimesi ära unustama. Emaga ja isaga on hoopis teisiti: kui nad kõva häälega loevad, ei ütle nad ühtegi tähte eraldi, vaid loevad sõnu, nagu tervitaksid oma ammuseid sõpru. Ja eks see ilmselt nõnda ongi – harjumuse asi.“

Nõnda kirjutab Luunja vallast sirgunud armastatud lastekirjanik Anti Saar oma raamatus „Kuidas meil asjad käivad“.

Kuidas siis käivad *asjad* Luunja raamatukogus kõige noorematel?

Luunja Keskkoolis on 1.–4. klassi komplete kümme. Sel õppeaastal on Luunja raamatukogu „Lugemisisu“ programmiga juba liitunud (ja kohe liitumas) kõik algklassid. Arvude keeles – 174 Luunja Keskkooli õpilast külastab koos oma õpetajaga Luunja raamatukogu teematunde vähemalt korra kuus. Üks tund kestab 90 minutit.

Midrimaa Kohviraamatukogu (kord kuus) külastavad samuti nüüdseks kõik rühmad, 100+ last koos oma õpetajatega.

Seega kutsun igal kuul lugemise ja raamatute maailma ligi 300 meie kogukonna last. See on järjepidevus, kvaliteet, koostöö, kokkulepped. Suurim tänu Luunja Keskkooli õpetajatele ja Midrimaa personalile – teieta oleks see võimatu! Koostöö on areng, täiustumine, vastastikune inspiratsioon.

Süsteemne lastetöö septembrist juunini tähendab ka, et igal nädalal, ühel kuni kolmel korral leiab tavakülastaja ukselt teate, et raamatukogus on lastegrupp. Või et korra kuus olen hoopis Kohviraamatukoguga linnaservas midrimaalastel külas. Olen väga tänulik kogukonnaliikmetele, tavakülastajatele nende kannatlikkuse ja mõistvuse eest, sest nende jaoks on sel hetkel eeldatud raamatukoguteenus aeglasem või suisa peatunud. Siiani oleme saanud kenasti hakkama – need on ometi meie oma lapsed.

Iga kord, kui raamatukogusse jõuab esimest korda Luunja kooli esimene klass,

uurin lastelt, kas nad teavad, mis majas nad parasjagu asuvad. Raamatukogus loomulikult, vastatakse. Jah, aga mis oli siin enne? Siis, kui su vanemad, kes küllap Luunjas üles kasvasid, lapsed olid? Või vanavanemad? Mis oli siin alguses? Nõnda jõuamegi mõisaega. Pärast ajarränakut tekib lapsel mõistmine: tema ise on osa sellest paigast sõprade, kooli, vanemate ja vanavanemate kaudu.

Luunja raamatukogu toob kogukonna erinevad liikmed kokku. Erineva vanuse, haridustaseme, lugemuse, soovide ja ootustega, nüüdseks ka erinevast rahvusest. Raamatu(te) toomine-viimine on vaid üks paljudest soovidest, miks on ette võetud raamatukogutee. Ometi on lugemisisu tekitamine, hoidmine, innustamine **igas eas külastajate seas** raamatukogu üks põhiülesandeid.

Kelle *asi* on lapse lugemine?

Kas lapse enese *asi*? Seda ka, kuid rohkem ikka *meie asi*. Meie mõistame, et haritud inimene oskab lugeda, loetut mõista ja enese mõtetega siduda. Lugemisoskus on ju mõtlemis-, kirjutus-, arutlusoskus. Mida vanem teha saab, kui aega on nagu alati napilt käes? Usalda ja toeta oma lapse lugemisteedkonda – uuri, mida Su laps parasjagu loeb. Veendu, kas Su lapsel on kasutajakonto Luunja raamatukogus, mida ta klassiga regulaarselt külastab. Luunja raamatukogus lugejaks olemine on riskivaba: siin ei ole viivisetasusid.

Igas klassis on vähemalt üks laps, kellele peaks lähenema teisiti. Ta on rahutum, tundlikum, tema lugemishuvi oleme täiskasvanutena miskipärast maha kandnud. Tal pole ju meie arvates „piisavalt püsivust“! Ära iial ütle iial! Olen korduvalt olnud olukorras, mil vanem ei ole pidanud vajalikuks lapsele lugejaskontot avada, sest laps „ei loe“. Ühel hetkel seisab see laps aga laenutusleti ees, ta on vabatahtlikult endale raamatu leidnud ja tal on tõsine soov seda kodus edasi uurida.

Kas see laps, kui temalt sellisel hetkel tema enda leitud raamat taas käest võtta, ka teisel korral enam raamatuhuvi üles näitab?

Meie laste lugemisisu on meie kõigi *asi*.

Kelle *asi* on noore lugemine?

Kas noore enese *asi*? Nii ta paraku kipubki olema. Lasteaia ja algkooliga on meil *asjad* suurepärased, alates viiendast klassist on meie laste lugemisisu aga märkimisväärselt väiksem. Kas seetõttu, et meie, suured, enam ei arva, et noorte lugemine oleks *meie asi*? Kas 11-aastane on tõesti juba nii suur, et suudab vastu võtta nii olulisi otsuseid?

Eesti raamatukoguhoidjate ühine murelaps on teismeline, kes raamatukogusse klassiga harva ja üksi veelgi harvemini satub. Raamatukogu on kiireid elamusi pakkuv nutimaailmas kaotuseis: miks valida aeglasem ja raskem tee, kui saab hakkama vähema pingutusega. Ometi on lugemisoskus, teksti tõlgendamine, analüüs ja süntees hädavajalik ka sellele vaevu tabatavale teismelisele. Tema peab oma koolitee jooksul sooritama eesti keele ja kirjanduse komplekseksami, kus lugemisoskusest, -kiirusest, -kogemusest sõltub ühtäkki tema edasine haridustee. Lugemine ei ole ju vaid kirjanduse tunni teema, see on baasoskus kogu maailma mõtestamiseks.

Kergendustundega võin öelda, et olukord meil pole nii trööstitu.

Aitäh **Luunja Keskkooli õpetajale Anu Markusele**, kes käesoleval aastal juhendab 8. klassi õpilaste loovtööd, mis üritab välja selgitada, miks noor (enam) ei loe ja mida ses suhtes ette võtta. Kes siis veel, kui mitte noor ise saab tuua lahendusi, ja teda toetavad täiskasvanud.

Vahel õnnestub ka teismeline Luunja raamatukogusse meelitada. Hetkeks, mitte veel nii, et saaks kõneleda järjepidevusest, traditsioonist. Algas on tehtud.

17. oktoobril kohtus **noorte- ja ulmekirjanik Mairi Laurik** Luunja Keskkooli 8.b klassi ja õpetaja Anuga. Tänuõnad Tartu maakonna keskraamatukogule, Kõrveküla raamatukogule, sealt saime võimaluse saada osa projektist „Noortekirjanik iga nooreni“.

Kuidas veel *asjad* käivad noortega? Luunja raamatukogus on oluliselt suurenenud **inglisekeelsete (noorte)romaanide** arv. Tellitud raamatud on kiirelt leidnud tee lugejateni. Eelkõige nooreni,

kes sageli väidab, et eelistabki lugeda hoopis inglise keeles!

Alguse on saanud ka noorele (aga miks mitte ka noorusliku mõtte-maailmaga täiskasvanule!) suunatud raamatute **püsinäitus „Kohtume Tik-Tokis“**. Tavalise täiskasvanu jaoks kipub rakendus TikTok olema paik, kust võib leida lõputult aega raiskavaid videolõike. Neid ka. Samuti leiab TikTokist aga raamatusoovitusi ning -tutvustusi, mis on tehtud nauditava kunstilise kvaliteediga. Raamatukauplused maailmas, Rahva Raamat ja Apollo on loonud eraldi Tik-Toki väljapaneku nii veebis kui ka poodides kohapeal. Üha enam Eesti raamatukogusid on samaga alustanud, sest on mõistetud – seal liigub kaasaegne noor.

Kelle asi on täiskasvanu lugemine?

Küllap tema enese *asi*, aga väike sõbralik müks hoopis uues suunas ei tee paha. Kui pea on tühi ja tahad lugeda midagi head, mis on läbinud juba väikese kvaliteedikontrolli, hoia silm peal Luunja raamatukogu FB **postitustel „Raamatukoguhoidja lugemissoovitus“**. Iga nädala soovitude seas on nii ilukirjandust kui ka aimetekste, suurte, noorte kui ka väikelaste kirjandust. Etenduse- ja filmissoovitustest rääkimata. Lugemis-

soovituse on Luunja raamatukogu lugejad väga ruttu omaks võtnud, soovitatavad raamatud lähevad lugejaga kaasa sageli juba sama päeva jooksul. Samuti on neid soovitusi hakanud jagama ka teised Eesti raamatukogud. Oktoobrikuu Kastre vallalehes ilmus Luunja raamatukogu lugemissoovitus lausa trükituna.

Heade raamatute koht ongi lugejate käes, mitte anonüümsena raamatukoguriiulil. Koostööta ei saa siingi, kuidas muidu.

Võib tunduda, et pidev mürgel Luunja raamatukogus käib laste ja noortega ja kõik teised jäävad ilma, siis päris nii see siiski pole.

Novembris tähistame Põhjamaade kirjanduse nädalat. Igal aastal leitakse uus vaatenurk ning uued raamatud, autorid. Luunja raamatukogus on esmakordselt alanud lugemismäng, mis suunatud täiskasvanule. **Laenuta Luunja raamatukogust ja loe novembri ning detsembri jooksul Põhjamaade kirjanike teoseid!** Valikut hõlbustab kõnealuste raamatute ajutine väljapanek. Kolm kõige usinamat lugejat saavad endale Luunjaga seotud autori autogrammiga raamatu.

Järgmine Kellaviietee **kirjanduskohvik 19. jaanuaril** on ka Põhjamaade kirjanduse teemaline.

Kelle asi on eaka lugemine?

Tema enese ja raamatukoguhoidja. Pika elu jooksul kujunenud eelistused on turvalised, aga mõnikord ükslused. Natuke piire nihutada ja lugemiselamusi heas seltskonnas jagada on ütlemlata väärtuslik. Seda teeme kolmapäeviti **Eatute kogemuskubis**. Vahetame kogemusi ja õpime – selleks pole kunagi liiga hilja. „Lugemisisu“ kingikotis on ka Eatute klubi liikmete valmistatud üllatused Luunja lastele.

Nõnda käivad *asjad* Luunja raamatukogus. Üksteist toetades, inspireerides, üksteisega arvestades. Täna kõiki osapooli juba alanud sisuka ja mõtestatud koostöö eest! Aitäh, et mõistad, et kõiki eeltoodud tegevusi (lisaks tavapärasele raamatukogutööle) loob ja viib läbi üks ja sama raamatukoguhoidja Riina ning samal ajahetkel mitut tegevust kvaliteet-selt läbi viia pole võimalik.

Täna, et oled toetav ja paindlik!

Riina Belov
Luunja raamatukogu
raamatukoguhoidja

Õpetaja Kairi Paama ja Luunja Keskkooli lugemisisukas 3.c klass. Foto: Riina Belov

Kohtumispaik on raamatukogu

20. oktoobril avati Märjamaa rahvamajas pidulikult raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus“, mis kestsid 30. oktoobrini.

Raamatukogupäevad toimusid tänavu juba 32. korda ning aastate jooksul on välja kujunenud traditsioonilised sündmused, mida korraldatakse kümnel päeval oktoobris pea kõigis Eesti raamatukogudes: tähistatakse ettelugemispäeva, infokirjaoskuse ja eesti raamatu päeva, kutsutakse raamatukokku raamatukoguhoidja ülesandeid töövarjuna täitma mõni tuntud inimene oma kodukandist või kogukonnast, korraldatakse lugematul hulgal näitusi, väljapanekuid, koolitusi, viktoriine, mälumänge, ekskursioone ja kohtumisi autoritega.

Raamatukogupäevade avamisel Märjamaal juhatas aktuse sisse kultuuriminister **Piret Hartman**: „Raamatukogud on kõigile kättesaadavad kogukonnakeskused, olulised kogunemispaidad, mis toovad kokku erineva maailmavaate ja taustaga inimesi. Vestlused, kohtumised, õpiringid – erinevad ettevõtmised raamatukogudes suurendavad kogukondade ning laiemalt terve ühiskonna ühtekuuluvust. Nagu ütleb raamatukogupäevade tunnuslause – kohtume raamatukogus!“

Lohkva raamatukogu tänavustel raamatukogupäevadel oli võimalik kokku tulla nii õpitubade, kohtumiste, töövarjupäeva kui vestluste pärast. Lastel oli võimalus avastada robotitega raamatukogu, proovida RamsiKu kokakunsti ja joogat. Suuremad külastajad võisid osaleda luuleringis või öistel kohtumistel ööraamatukogus. Raamatukoguhoidja töövarjuks oli Luunja Keskkooli direktor Toomas Liivamägi, kes lisas lugemissoovituste riivulisse: „Soovitan autorit, soovitan Mehis Heinsaare raamatuid“.

Seekordsed raamatukogupäevad Lohkvas olid tihedamad, sest käimas on ka raamatukogude teema-aasta. Raamatukogude aasta ettevõtmisi kohtad Eesti raamatukogudes, kus praeguseks on toimunud juba 1825 sündmust ja tulemas on veel vähemalt 169 (lähemalt saab lugeda <https://www.raamatukogudeaasta.ee/>).

Kui raamatukogude aasta raamatukoguöö tuleb 15.–18. novembril, siis Lohkvas oli ööraamatukogu raamatukogupäevade sees juba ära. Ööraamatu-

kogus oli kaks väga sooja kohtumist: ööjutud peeti Lauri Räpiga ja öömuusikat esitas Elar Kungla. Ööraamatukogu on kindlasti sündmus, mis võiks kordamisele tulla ka järgmistel aastatel.

Tänavused raamatukogupäevad on lõppenud, teema-aasta aga kestab ja üritustest on veel võimalik osa saada detsembrikuu lõpuni. Lugemisvara on raamatukogudesse põhjust täiendama tulla ja kaaskülastajatega lugemiselamusi vahetama igal laenutuspäeval – kohtume raamatukogus!

Aitäh, kõik kohtujad ja abilised – Toomas Liivamägi, Dronootika Erahuvikool, Katrin Rivis, Lauri Räpp, Elar Kungla ja Grüne Fee AS!

Aitäh, Lohkva raamatukogu lugeja ja külastaja!

PS Olgu öeldud, et mitmel kohtumisel osales ka meie raamatukogukass Matilda, kes üliosavalt lihtsalt on sattunud peaaegu igale üritusest tehtud fotole.

Kairit Alver
Lohkva raamatukogu

Raamatukoguhoidja töövarjuks oli Luunja Keskkooli direktor Toomas Liivamägi

Ööjutud Lauri Räpiga. Fotod: Ester Seerman

Lohkva raamatukogu etlejate kokkutulek pärast pausi

*Täna on laupäev, see on ju vaba.
Istume veel ja räägime juttu,
aitäh, et tulid, ja teisedki kiired,
tundke end vabalt, pole kuhugi kiiret.*

Sander Sats

22. oktoobri päikeselisel pärastlõunal kohtusid hubases raamatukogutoas taas paljud kirjandushuvilised, kes Lohkva raamatukogus aastate eest Lea Tali eestvõttel koos käima ning raamatutest ja tekstide esitamisest rõõmu tundma harjusid.

Väikese ajaloolise ülevaate tegi Lea Tali, meie kohtumiste algataja, keda võiks Lohkva raamatukogu hingeks nimetada.

Osalejate seas oli nii etlejaid kui kuulajaid, omaenda ja ka tuntud (Arvi Siig, Ilmar Trull, Leelo Tungal) või vähem

tuntud autorite loomingut esitasid Lea Tali, Kaljo Pung, Angelika Sapatšuk, Eve Sats, Rando Ernits, Hardi Sosnitski jt. Meeldivaks üllatuseks oli uus ülinoor autor Adrian Malõšev, kelle loomenäidet siinsamas lugeda saab. Loeti luulet, proosat, vesteldi ja meenutati. Loodame, et kirjanduslikud pärastlõunad ja õhtupoolikud meie vahvas raamatukogus jätkuvad ning üha uued lapsed ja noored leiavad tee ilukirjanduse juurde – lugejatena, esitajatena, loojatena.

Eve Sats

Sügisel ilu

*Mäletan ma kaunist päeva,
kui sügis tuli täie väega.
Puudelt lehti langes alla,
taevaluugid läksid valla.*

*Harva näen ma taevas päikest,
tihti kuulda tormi-äikest.
Linnud peagi lendvad ära,
parvedes nad juba täna.*

*Rõõmsalt lapsed kooli läevad,
jälle oma sõpru näevad.
Sõpradele annan käe,
tarkust peagi täis on pea.*

*Sügisel on ilus loodus,
õppimises mul on lootus.
Loodan olla viimees,
kuldne süda on mul sees.*

*Sügis – see on ilus sõna,
sellest kostub särav kõla.
Seda kõla tunneb hing,
kallis sõber – kallistan sind!*

Adrian Malõšev

Eesti Rahva Muuseum ootab külla

Eesti Rahva Muuseum Tartus on tõeline näituste ja sündmuste keskus. Kontserdid, teatrid, lastelaagrid, õpitoad, konverentsid, seminarid – kõik mahuvad sellesse erilise arhitektuuriga suurde hoonesse Raadi linnaosas.

Näitused

ERM ootab ikka külalisi oma püsinaäitustele „Uurali kaja“ ja „Kohtumised“. Mõlemad on nii mahukad, et igaüks leiab siit alati midagi uut. Pealegi uuenevad mõned püsinaäituste osad aeg-ajalt: just vahetati vaibasaalis välja eksponeeritavad vaibad, avatud hoidlas on näha ligi 1500 kotti ERMi kogudest ning osalusnaalis on nüüd mõnda aega avatud naiste puutöönaäitus „Kaasaja kuningannadelt: kiiged ja küünalühtrid“. 2023. aasta veebruaris avame uue suure näituse „Õige keha, vale keha?“, mis heidab valgust keha kultuurilisele tähendusele Eestis.

ERMi galeriis on kuni 15. jaanuarini avatud suurepärane näitus „Põlev mees Peeter Mudist“, mis on pühendatud meie kunsti ühe omanäolisema kunstniku 80. sünniaastapäevale. Näitusel on ligi 60 maali ja paarkümmend skulptuuri. Teosed kujutavad kunstnikule olulisi

inimesi, piltide kõrval on aga kasutatud Peeter Mudisti enda kirjutatud tekste. Mudist on Eesti kunsti üks suuremaid legende, kelle loomingut on alati saatnud kunstiarvustajate suur imetus.

ERMi jõululaat

Kvaliteetset Eesti käsitööd ning maitseid väärtustav ERMi jõululaat toimub tänavu kahel päeval: 10. ja 11. detsembril muuseumis ja selle välialal.

Kohal on 180 kauplejat. Laadale tul-lakse kaupleva kõikjalt Eestist, sh Setomaalt, Narvast, Pärnust ja saartelt. Laada külalistele sissepääs prii.

Millal külalisi oodatakse?

ERM ootab kõiki külla teispäevast pühapäevani 10–18. Lisaks näitustele on avatud restoran ja muuseumipood. Lisainfo kõige kohta, mis majas toimub: www.erm.ee.

Kvaliteetset
Eesti käsitööd ning
maitseid väärtustav

**ERMi
JÕULULAAT**

10. detsembril kell 10–18
11. detsembril kell 10–16

Muuseumi sise- ja välialal 180 kauplejat kõikjalt Eestist!
Sissepääs prii!

Eesti Rahva Muuseum ♦ Muuseumi tee 2, Tartu ♦ www.erm.ee

Tartumaa kultuurinädal kutsus avastama piirkondade eripärasid

19.–25. oktoobril toimus Tartumaa seitsmes vallas kultuurinädal, mille raames oli võimalus osa saada nii ülemaakondlikest ühistegemistest kui ka väiksematest piirkondlikest ja erilistest sündmustest.

19. oktoobril andsid Tartumaa rahvamajad oma panuse üleriigilisse raamatukogude aastasse. Tartumaa eri paigus toimusid „Kalevipoja“ lõpliku versiooni ilmumise 160. aastapäeva puhul „Kalevipoja“ ühislugemised. Üle terve Tartumaa loeti sel päeval ette kogu „Kalevipoeg“, mis koosneb 19 023 värsist. Luunja lugeda olid XI ja XII lugu. Lugejad olid Luunja Keskkoolist 9. klasside ägedad noored, õpetaja Maali Kahusk, huvijuht Heli Erik, direktor Toomas Liivamägi, Luunja vallamajast vallavanem Aare Anderson, haridusnõunik Kadri Sõrmus, volikogu esimees Kaire Vahejõe ning kultuuri- ja vabaajakeskuse direktor Kadi Kalmus. Aitäh kõigile! Kultuurinädal tutvustas ka Tartumaa kihelkondade vanasõnu avalikus ruumis kahel eriilmelisel moel. Koostöös GoBusiga saavad kõik need, kes teevad oma igapäevasõite Tartumaa maaliinide bussidega bussi aknast välja vaatamise kõrval lugeda ka Tartumaa eri paikade vanasõnu, mis on kaunistatud kihelkondade kindamustritega. Tartumaa kergliiklusteedele kirjutasid ja joonistasid lapsed, noored ja kogukonnad 21. oktoobril kriidiga vanasõnu. Nii rõõmustati ka neid, kes liiguvad meie hirmigavatel kergliiklusteedel. Luunja vallas olid joonistamas mõlemad lasteaiad ja kool. Aitäh kaasa tulemast! Fotod mõlemast sündmusest ja videoklipid ühislugemisest on leitavad Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse kodulehelt. Samuti on võimalik leida toredaid hetki sotsiaalmeediast, pannes otsingusse #kultuurinädaltartumaal, #tartumaavanasõnad või #kalevipoeg160.

Kultuurinädal pakkus Luunja vallas lisaks loovtantsu õpitubasid Lohkvas, filmi „Suur soo“ vaatamist ja kohtumist režissöör Remek Meelega Emajõe-Suursoo keskuses, mitmeid spordisündmusi, tantsuõhtut ning eakate sügispidu Lohkva spordihoones. Täname Lohkva Külaseltsi sündmuste korraldamise eest.

Kadi Kalmus
Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse
direktor

Kultuurinädala raames lugesid „Kalevipoega“ Luunja Keskkooli 9. klassi õpilased

21. oktoobril kirjutasid meie kergliiklusteedele vahvaid vanasõnu valla lapsed ja noored

Kriidiga on asfaldile tore kirjutada ja joonistada. Fotod: Tiit Hellenurm

Kultuurinädal Lohkvas

Tartumaa kultuurinädal toimus 19.–25. oktoobril, mille raames leidsid seitsmes vallas aset erinevad sündmused. Osa sai võtta ülemaakondlikest ühistegemistest kui ka väiksematest piirkondlikest ja eralistest sündmustest. MTÜ Lohkva Külaselts korraldas kaks kultuurisündmust Lohkva külas.

Neljapäeval, 20. oktoobril toimusid loovtantsu õpitoad uues spordihoones. Loovtantsu tutvustavates tundides oli võimalus osaleda üksi, koos sõprade või perega. Loovtants on terviklik, hõlmates vaimu, keha ja hinge. Õpitubade eesmärgiks oli õppida tantsu-elementide kaudu tundma oma keha liikumisvõimalusi. Suur tänu võrratule juhendajale Evelyn Tuulele.

Pühapäeval, 23. oktoobril toimus Lohkva spordihoones eakate sügispidu. Lõbusat meeleolu kargesse sügisilma aitas luua külakapell Lustre. Sügispeol oli kaetud mitmekesine kohvilaud ning tantsu ja tralli jagus öhtutundideni. Külastajatel oli hea võimalus tutvust teha spordihoonega ja seal pakutavate teenustega. Suur tänu kõigile külastajatele ja kapellile. Lava ja meeleolu loova valgustuse eest kandis hoolt Sound Group OÜ.

Kaire Vahejõe
MTÜ Lohkva Külaselts Eakate sügispidu Lohkvas. Foto: Kaire Vahejõe

LUUNJA
KULTUURI- JA
VABAAJAKESKUS

SENIORIDE joogapäev

EMAJÕE-SUURSOO KESKUSES
24. NOVEMBRIL, KELL 12-17

ÕPETAJA
Sigrid Laas

Teeme joogat, räägime joogast, mediteerime, matkame Emajõe-Suursoos ja sööme taimetoitu. Kogeme looduse tasakaalu, rahu ja harmooniat.

Registreeruda saab kuni 21. novembrini. E-post: sigridlaas1@gmail.com

Info: 5146153

Buss toob ja viib: Soojuse tee uus bussipeatus 11.00, Luunja kultuurimaja 11.20, Kavastu bussipeatus 11.35.

Pärimusõhtu Luunjas –Tartu Folk-Off: Live

18. novembril rõkkab Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus pärimusmuusikast ja -tantsust. Tartu Folk-Off 2022 raames toimub pärimusõhtu, kus astuvad üles möödunud aastase rahvusvahelise folgilahingu võitjad Kokle (Läti) ja Ratilēlis (Leedu). Koosseisud tutvustavad oma paikkonna tantse, pillilugusid, rahvapille ja rahvariideid.

Luunja pärimusõhtu eesmärk on kokku tuua just Tartumaa pärimuskoosseise. Nii on väliskülaliste kõrval muusikalist külastust pakemas veel ka Mooste Rahvamuusikakooli pilliklubi, Leigarite Tartu rühm ning rahvatantsurühmad Triskel ja Pikne Tartust. Luunjat on esindamas rahvatantsurühm Trambali, kes koos korraldajatega folklooriklubist Maatasa on kogu pidu avamas. Luunja pärimusõhtu koosnebki kahest osast. Kõigepealt saab näha ja kuulda kontserti ja nii nagu vanasti, järgneb ka nüüd eeskavale tantsuõhtu. Tantsuploki löövad lahti lõõtsalood, mida mängib noorte meeste bänd Sõnasabakõlks ja sealt edasi järgnebki juba mõnus ühine peoõhtu eesti, läti ja leedu tantsudega, mis kestab südaööni. Külal on ka Tartu tantsuklubi.

Luunja pärimusõhtu Tartu Folk-Off: Live on osa väga suurest rahvusvahelisest üritusest Tartu Folk-Off 2022, mille juured on Luunjas. 2016. aastal toimus Luunjas esimene Tartu Noorte Folkloorifestival, mis koroonapiirangute ajal pidi ära jääma. Selle asemele sai loodud veebisaade Tartu Folk-Off, mis oli festivalile tugevaks ja heaks alternatiiviks. Saadet vaadati möödunud aastal 12 riigist, sh Ameerikast ja Kanadast. Ka tänava on kõigil Luunja inimestel võimalik veebisaatest läbi arvutiekraani osa saada – saade on eetris 19. novembril kl 18.00 Tartu Folk-Offi YouTube'i ja Facebooki lehtedel. Veebisaate sisuks on Euroopa folkloorirühmade omavaheline proovilepanek: ära tuleb õppida teise riigi pärimuslaul ja -tants. Osalejaid hindab žürii ja ka publik saab valida oma lemmiku! Sel aastal on osalejaid lausa kuuest riigist: Saksamaalt, Ukrainast, Poolast, Lätist, Leedust ja Eestist. Kogu saate produktsiooni- ja köögipoolt on võimalik tulla ka stuudiopublikuna oma silmaga vaatama. Ja selleks ei pea sugugi minema Tallinnasse, sest stuudio asub siinsamas Eesti Rahva Muuseumi teatrisaalis.

Olete kõik väga oodatud Luunja pärimusõhtule lustima, aga ka Eesti Rahva Muuseumisse kohapeale kaasa elama või

hoopis arvutiekraanidelt vaatama, et anda hääle oma lemmikule.

Suur tänu, Luunja vallavalitsus ja Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus, Luunja pärimusõhtu toetamast! Suur tänu, Eesti Kultuurkapital, Eesti Rahvakultuuri Keskus, Eesti Rahva Muuseum, Eesti Folkloorinõukogu ja Eesti Pärimusmuusika Keskus, veebisaadet toetamast!

Rohkem infot: tartufolk.ee

Halliki Pihlap

Veebisaate Tartu Folk-Off 2021 stuudiopublik. Foto: Kaarel Kõvatu

November on arvamusrännaku kuu!

Riigikantselai koos Kasvulava meeskonnaga kutsuvad novembrikuu jooksul inimesi igas Eestimaa paigas arutlema teemade üle, mille lahendamisele kaasa aitamiseks saame üheskoos muuta Eesti elu paremaks. Arutelude tulemusena välja kooruvad ideed aitavad kaasa riigi pikaajalise arengu strateegia „Eesti 2035“ tegevuskava uuendamisele.

Arvamusrännaku eesmärk on tugevdada ühist teadmist ja taju, mis suunas meie riik liigub. Seetõttu on oluline rikastada võimalikult paljude inimeste kogemuse ja tarkusega riigi arengut suunava **pikaajalise strateegia „Eesti 2035“** tegevuste kavandamist ja elluviimist. Laiapõhjalist koostööd ja ühiselt läbitunnetatud mõistmist on vaja, et suudaksime riigina tegutseda süsteemselt, tõhusalt ja kohaneda kiiresti muutuvate oludega. Ainult nii saame tagada riigi püsimise ja arengu, sh inimesekeskse ja kestliku elukorralduse.

Kuidas see täpsemalt toimub?

- Novembrikuu jooksul toimuvad suuremad ja väiksemad arutelud üle terve Eesti – nii raamatukogudes, saunavatel ja suguvõsa kokkutulekutel kui ka kõikjal mujal, kus inimesed otsustavad kokku tulla.
- Arutelu veab eest ja kutsub kokku arutelujuht.
- Arutelujuht leiab sobiva ruumi arutelu korraldamiseks.
- Arutelujuht kaasab osalejaid – arutelud võivad olla kinnised ehk personaalselt kutsutud osalejatega või avatud osalejaskonnaga, sel juhul saab soovi korral jagada avaliku arutelu infot ka arvamusrännaku veebilehe kaudu.
- Arutelujuhi eestvedamisel või üheskoos valitakse teema(d), mille arengu osas soovitakse kaasa rääkida; arutleda võib ka enda pakutud vabal teemal, mis lähtub arutelugrupi soovist.

- Arutelu läbiviimiseks on loodud meetodika ja vajalikud abimaterjalid.
- Ühise arutelu käigus tekkinud ideed ja ettepanekud koondatakse ning edastatakse arvamusrännaku veebilehe kaudu algatuse korraldajatele (ideekorje alates novembrist).

Info arvamusrännaku teemade, osalusvõimaluste ja koolituste kohta on kättesaadav kodulehel www.arvamusrannak.ee.

Lisainfo:

Eili Lepik, Riigikantselai strateegiadirektori asetäitja, „Eesti 2035“ eestvedaja
e-post eili.lepik@riigikantselai.ee
tel 693 5619

Heleri Reinsalu, Riigikantselai strateegiabüroo nõunik, „Eesti 2035“ arvamusrännaku korraldaja
e-post heleri.reinsalu@riigikantselai.ee
tel 5666 2036

Sõeluuringutes osalemine võib päästa elu

Eestlane usub, et on tugev nagu kadakas, kuulikindel ja kõigele immuunne. Statistika seda paraku ei kinnita. Aastal 2021 sündis Tartumaal 1911 inimest, suri 1749 inimest, sh Luunja vallas sündis 93 ja suri 26 inimest.

Tartu maakonnas sureb enim inimesi vereringeelundite haigustesse, pahaloomulistes kasvaja- ja onkoloogiasse ning õnnetusjuhtumite tagajärjel. Tervise ja heaolu profiili ülevaatest selgub, et Luunja valla elanike näitajad pahaloomulistes kasvaja- ja vereringeelundite haigustesse suremuse osas on madalaimad Tartumaal.

Haiguste ennetamine ja varajane avastamine aitavad pikendada tervena elatud aastaid ja vähendada haigestumist ning enneaegset suremust. Üks ennetusprojektidest on vähi sõeluuringud ja Eestis on hetkel käimas kolm sõeluuringu programmi.

Rinnavähi sõeluuring

2022. aastal kutsutakse uuringule naised sünniaastaga 1953, 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970 ja 1972. Sihtrühma naistel on võimalik rinnavähi sõeluuringul osaleda ka mööda Eestit sõitvates mammograafiabussides.

Oluline on eelnevalt mammograafiabussi aeg broneerida. Käesoleval aastal on veel võimalus broneerida mammograafiabussi endale uuringuks aeg telefonil 731 9411.

Emakakaelavähi sõeluuring

Aastal 2006 alustas emakakaelavähi sõeluuring, mille sihtrühmaks on naised vanuses 30–65. Emakakaelavähi sõeluuringule kutsutakse 30–65-aastaseid naisi iga viie aasta tagant. **2022. aastal kutsutakse emakakaelavähi sõeluuringule** ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga 1957, 1962, 1967, 1972, 1977, 1982, 1987, 1992.

Alates 2022. aasta teisest poolest on emakakaelavähi sõeluuringu sihtrühma kuuluvatel naistel võimalus valida, kas teha HPV-test tavapärasel moel kliinikus või tellida test endale koju. Kõik sihtrühma kuuluvad soovijad saavad aasta lõpu ni tellida testikomplekti internetipõhisest tellimiskeskonnast hvp.synlab.ee ja saata proovi tasuta laborisse analüüsida.

2021. aastal osales Tartumaal emakakaelavähi sõeluuringus kutsutud sihtgrupist 46%. Avastati 6% emakakaelavähi juhtumitest. 2022. aastal on sõeluuringus

osalenud 31% kutsututest. Kõige usinamad on olnud Luunja valla naised.

Jämesoolevähi sõeluuring

Kõige uuem on jämesoolevähi sõeluuringu programm, mis töötab alates 2016. aasta teisest poolest ja on mõeldud nii meestele kui naistele vanuses 60–69, kes osalevad uuringus iga kahe aasta tagant.

2022. aastal kutsutakse jämesoolevähi sõeluuringule ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised ja mehed sünniaastaga 1954, 1956, 1958, 1960, 1962.

Jämesoolevähi on suur ülemaailmne terviseprobleem, asetudes vähisurma põhjustajana esimese kolme sagedasema vähitüübi hulka. Ka Eestis on jämesoolevähi esinemissagedus aasta-aastalt kasvanud. Kui 2000. aastal haigestus jämesoolevähi 680 inimest, siis praegu haigestub igal aastal peaaegu 1000 inimest.

Info sõeluuringute kohta on hõlpsasti kättesaadav internetilehel www.soeluuring.ee.

Lea Saul

rahvatervise ja turvalisuse nõunik
Tartumaa Omavalitsuste Liit

Valla kirev spordielu

Valla spordielu oli oktoobris kirev.

15. oktoobril korraldasime koos heade partneritega Lohkva Spordihoones võrkpalliturniiri Luunja Kurk 2022. Turniiril osales kuus võistkonda (platsil 4 meest + 2 naist): Luunja 1, Luunja 2, Kastre, Otepää, Melliste VK ja Võrgutajad. Tänavu pidid teised võistkonnad tunnustama Kastre paremust, hõbe läks Otepäele ja pronks Luunja 1-le.

Nagu turniiri nimigi ütleb, ilma igale võistkonnale tänutäheks üle antud kurgikastita poleks mõtet kurgiturniiri korraldada. Suur tänu Grüne Fee Eesti

ASile. Täname ka korraldusmeeskonda: Margit Lokkot, peakohtunikku Aadu Raavi, kohtunikke Johannes Lokkot ja Adeele Lokkot ning spordihoone juhti Martin Pihli.

XIII Dzintars Sprivulise rahvusvaheline mälestusturniir kiirmales toimus 23. oktoobril koostöös Tartu Kaleviga. Luunjasse tulid võistleva kokku 58 maletajat Eestist ja Ukrainast. Head meelt teeb tõsiasi, et võistlemas oli lapsi rohkem kui täiskasvanuid. Paljud noored panid ennast kirja hoopis täiskasvanute gruppi. Täname võistluse peakohtunikku Andres Karbat.

Turniiri tulemused:

U12 POISID

1. Kristofer Kais
2. Karl Samuel Leht
3. Marek Raid

U12 TÜDRUKUD

1. Karoliina Karba
2. Mayra Riar
3. Carola Antonov

U16 POISID

1. Aleksandr Ümaripk
2. Rasmus Pikk
3. Roobert Teder

Traditsiooniline kiirmaleturniir tõi kultuurimaja saali mõttesportlasi täis

Võrkpalliturniiri „Luunja Kurk“ ägedad lahingud Lohkva Spordihoones. Fotod: Kaido Linde

U16 TÜDRUKUD

1. Kertu Karba
2. Cristine Teder

MEHED

1. Ilja Gabovits
2. Jegor Dzjuba
3. Tanel Tiisler

NAISED

1. Ioanna Maria Haapsal
2. Marina Levchenko
3. Aalo Põvvat

Uut hooaega alustasid ka Luunja korvpallinaiskond ja hokimeeskond. Naiskond mängib ka sel hooajal Eesti naiste I liigas. Naiskonda kuulub 16 naist, treenerina jätkab Rauno Kiuru.

Naiskonna asjaajamist veavad Tiina Terasmaa ja Kaido Linde.

Alanud hooajal mängib esiliigat üheksa naiskonda. Naiskonkaga saab tutvuda Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse kodulehel <https://luunjakultuur.ee/luunja-korvpallinaiskond-2/>, korvpalliliigast täpsemalt basket.ee.

Luunja korvpallinaiskond 2022/23. hooaja alguses. Foto: Tiit Hellenurm

Hokimeeskond on mänginud hooaja esimese mängu Tartu linna meistrivõistlustel, kus võideti hokiklubi Kajakas U1 tulemusena 4 : 2.

Kaido Linde, Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse sporditöö spetsialist

LUUNJA SÕUDEERGOMEETER 2022

8. DETSEMBER • LUUNJA KESKKOOLI VÕIMLA

Laste võistlus kell 14-16 ja täiskasvanute võistlus 16-18

- 9.–10. a. - T 200 m, P 200 m
- 11.–12. a. - T 200 m, P 200 m
- 13.–14. a. - T 300 m, P 500 m
- 15.–17. a. - T 500 m, P 500 m
- NAISED vanus kuni 40 a. – 500 m
- NAISED vanus alates 41 a. – 300 m
- MEHED vanus kuni 40 a. – 1000 m
- MEHED vanus alates 41 a. – 500 m
- MEESKONNAD - 2000 m (4 x 500 m)
- NAISKONNAD - 1000 m (4 x 250 m)
- SEGAVÕISTKONNAD - (N 2 x 500 m, M 2 x 500 m)

Osavõtust anna teada: kaido.linde@luunja.ee

*Ennaste
aeruklubi*

MTÜ LOHKVA
KÜLASELTS

ASHTANGA JOOGA

Neljapäeviti
17.00-19.00

Õpetaja:
Evelyn Tuul

kirjutar:
et.tants@gmail.com

**LOHKVA KOGUKONNAKESKUSES
VARAKAS**

Kuutasu Luunja valla elanikele 25 eurot.

www.studiosamm.ee

LOHKVA KOGUKONNAKESKUS VARAKAS
KABINA TEE 14

Beebiootajate jooga

Esmaspäeviti
kell 20.00

Luunja valla elanikele tasuta
Teistele 5€ kuus

Info ja registreerimine
sigridlaas1@gmail.com
5146153 Sigrid

LOHKVA
SPORDIHOONE
LUUNJA SPORT

Naudi
hetke!

Neljapäeviti 18:30

Lõdvestav meditatiivne jooga, mis rahustab ja
tasakaalustab su meeli. Iga tund lõpeb
meditatsiooniga, mis täidab sind armastuse ja
tänutundega.

MEDITATIIVNE JOOGA

TREENER SIGRID
5146153

**Laste/noorte
JOOGA
ja
LOOVLIIKUMINE**

MTÜ
LOHKVA KÜLASELTS

MILLAL?
**NELJAPÄEVITI
KELL 16.00-17.00**

REGISTREERIMINE:
ET.TANTS@GMAIL.COM

KUS?
**LOHKVA
KOGUKONNA-
KESKUSES
VARAKAS**

KES?
**ÕPETAJA:
EVELYN TUUL
tel 56844766**

LUUNJA VALLA
LASTELE/NOORTELE TASUTA
ALATES 7. ELUAASTAST

SÕIDUÕPPE ABC

KOOLITUSED KUTSELISTELE JUHTIDELE – KOOD 95

SÕIDUÕPPE ABC Tallinnas ja Tartus

- 140 h veoauto- ja bussijuhi kiirendatud ametikoolitus koos C1-, C-, CE- või D-kategooria juhiloa õppega
- 35 h täiendkoolitused kutselistele juhtidele
- ohtlike ainete veo – ADR koolitused
- töstukijuhi koolitused rahvusvahelise tunnustuse olemasolemisega
- sõidumeerikute hooldus, taatlemine ja vahetus

ÕPI MEIL VEOAUTO- VÕI BUSSIJUHIKS!

Tel +372 507 8230 | www.ametikoolituskeskus.ee

LOHKVA ÕMBLUSTUBA

LOHKVA KOGUKONNAKESKUSES VARAKAS

**teisipäeviti, kolmapäeviti
ja neljapäeviti
kell 14-19**

Varaka õmblustoas olemas väga head tööstuslikud õmblusmasinad (joonõmblus, overlok ja 5-niidi õmblus), palju moeajakirju ja muud tarvikku.

Ootame lapsi, noori ja täiskasvanuid

Juhendaja: Lille tel: 514 5457

MTÜ Lohkva Külaselts

KASSETIL ON MINEVIK

Ärata oma mälestused ellu!

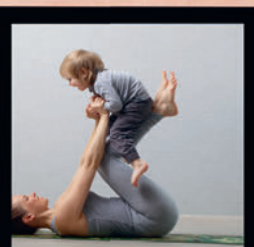
**SUURTE JA VÄIKESTE VIDEOKASSETTIDE
DIGITEERIMINE**

OÜ Digimeel
Lohkva küla
Luunja vald

Tel: 507 6177
E-post: info@digimeel.ee
Veeb: www.digimeel.ee

Lapse ja
vanema
loovmängu ring

Esmaspäeviti
kell 10.00- 11.00
Lohkva
Spordihoones
kuni 3-aastastele
mudilastele
Tasu 5 EUR kord
15.- EUR kuu

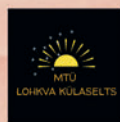
koordinatsioon ja loovus

Evelyn Tuul
tel 56844766

Registreerimine:
et.tants@gmail.com

mängulisus

ESIMENE
TRENN 06.10
15:00-16:00

TRENNID T JA N
15:00-16:00
VANUS 8-15

TASUTA
TANTSUTRENN
LUUNJA VALLA NOORTELE

EELREGISTREERI
5400 4470 - kati.lohkva@gmail.com
LOHKVA KOGUKONNAKESKUS VARAKAS
KABINA TEE 14

2.12.2022
kl 18.00

MATTI REIMANN **KLAVER**

Luunja
Kultuuri- ja Vabaajakeskus

kavas J. S. Bach
L. van Beethoven
V. Reimann

sissepääs tasuta

LUUNJA
KULTUURI- JA
VABA AJAKESKUS

musica talenna

ADVENDIKONTSERT **TASUTA**

**LUUNJA KULTUURI- JA
VABA AJAKESKUS**

**4. DETSEMBER 2022
KELL 16.00**

ESINEVAD

**NELE-LIIS
VAIKSOO**

OLAV EHALA

LUUNJA
KULTUURI- JA
VABA AJAKESKUS

**JÕULURAHU
VÄLJAKUULUTAMINE**

*Luunja Kultuuri- ja
Vabaajakeskuse ees*

*27. november 2022
kell 15.00*

*Küünla süütavad EELK Tartu
Maarja koguduse õpetaja ja
Luunja vallavanem*

*Esinevad
Luunja laulukoor JÕEÕED ja
Rahvatantsurühm TRAMBALI*

LUUNJA
KULTUURI- JA
VABA AJAKESKUS

JÕULUD TULEVAD!

**Muhedad jõulud
Emajõe-Suursoo
Keskuses**

LASTEAEDADELE, KOOLIDELE, ASUTUSTELE

Tõrvikumatkad, mängud koos jõulusokuga, muinasjutud
kamina ääres, suure rookrooni ehitamine jpm

Uuri lisa: emajoesuursookekus.voog.com
või maarja.ylper@luunja.ee, 5257906

LUUNJA
KULTUURI- JA
VABA AJAKESKUS

LUUNJA LASTE JÕULUPIDU

**14. detsember 2022
kell 17.00**

**Luunja Kultuuri- ja
Vabaajakeskuses**

4 - 10 aastastele Luunja valla
lastele, kes ei käi Luunja
lasteaedades või koolides.

Külla tuleb Viliandi
Laste- ja Noorteteater REKY
etendusega
NOUSIKHIIRTE JÕULUD

Lisateave telefonil 5660 8847

LUUNJA VALD LUUNJA KULTUURI- JA VABA AJAKESKUS

KARL-ERIK TAUJAR BAND

11.12.2022

JÕULULAAT

kell 12.00-17.00

Lohkva Spordihoones

Kauplejate registreerimine kuni 04.12.2022
e-post: margit.lokko@gmail.com; telefon 5227457

JÕULUVANADE ANSAMBL

GRAND FEE
MTD
LOHKA KÜLA ELTS
LUUNJA
LOHKA
LOHKA
LOHKA

**KUI SA OLED KUNI 4 AASTANE LUUNJA LAPS
NING EI KÄI LUUNJA LASTEAEDADES, SIIS
OOTAVAD SIND KOOS EMME JA ISSIGA**

**JÕULUVANA JOLLE JA
JÕULUMOOR ASTI**

**15. DETSEMBRIL 2022
KELL 11.00**

**LUUNJA KULTUURI- JA
VABAAJAKEKUSES**

KOHAL ON PÄEVAPILTNIK

LISATEAVE TELEFONIL 5660 8847

LUUNJA VALLA EAKATE JÕULUPIIDU

15. detsembril 2022 kell 17.00

**Luunja Kultuuri- ja
Vabaajakeskuses**

**Katame teile traditsioonilise peolava.
Esineb ansambel MESIPUU ja
naisrahvatantsurühm KLOPANDI**

**Kõnelevad EELK
Tartu Maarja Koguduse õpetaja ja
Luunja vallavanem**

**Kui olete otsustanud peole tulla,
siis andke palun sellest teada
telefonidel: 741 7101, 5660 8847
või e-postiaadressil: kairit.pahk@luunja.ee
hiljemalt 12. detsembriks**

**Peobuss väljub Lohkvast Soojuse tee uuest bussipeatusest kell 16.15
Ja Kavastu bussipeatusest kell 16.15 Peale pidu viib buss ka tagasi.**

NOVEMBER

18.11 Folkloorifestivali Folk-Off 2022 pärimuspidu 19.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Pilet 5 eurot. Info Halliki Pihlap 521 1806

24.11 Lapsevanemate vestlusring „Kuidas toetada last ja iseennast arenguülesannete läbimisel“. Külaskäik Heidi Hansar 10.00–11.30

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse saal
Tasuta. Info Garry Keerdo 5690 6898

24.11 Korteriühistute kriisivalmiduse infopäev 17.00

Infot jagavad Luunja vallavalitsus, Lõuna Päästkeskus ja elutähtsate teenuste pakkujad (vesi, kanalisatsioon, küte)
Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Info Viljar Schmidt 526 2091

27.11 Jõulurahu väljakuulutamine 15.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse ees
Info 5309 3670

DETSEMBER

02.12 Matti Reimanni klaverikontsert 18.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Tasuta. Info 5309 3670

04.12 Adventikontsert 16.00

Esinevad Nele-Liis Vaiksoo ja Olav Ehala
Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Tasuta. Info 5309 3670

08.12 Lapsevanemate vestlusring „Seksuaalsus ja suhted lapsevanemaks olemisel“ 10.00–11.30

Külaskäik seksuoloog Kristina Birk-Vellamaa
Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Tasuta. Info Garry Keerdo 5690 6898

08.12 Luunja sõudeergomeeter 2022

14.00–16.00 lapsed ja noored
16.00–18.00 täiskasvanud
Luunja Keskkooli võimlas. Tasuta
Registreerimine ja info kaido.linde@luunja.ee

11.12 Lohkva jõululaat 12.00–17.00

Lohkva spordihoone. Tasuta. Info Margit 522 7457

11.12 Sansaara Tantsustuudio jõulukontsert 17.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Tasuta. Info 517 4560

14.12 Valla laste jõulupidu (4–10-aastased, kes ei käi valla lasteaedades ega koolides) 17.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Viljandi Laste ja Noorteteatri Reky etendus „Nuusikhiire jõulud“. Kohal päevapiltnik
Info Kairit Pahlk 5660 8847 ja Kadi Kalmus 5309 3670

15.12 Beebide lusikapidu 10.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Kutsetega. Info Ruth Teino 553 6798

15.12 Valla koduste 1–4-aastaste laste jõulupidu 11.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Lapsi rõõmustavad jõuluvana Jolle ja jõulumoor Asti
Kohal päevapiltnik
Info Ruth Teino 553 6798 ja Kadi Kalmus 53093670

15.12 Luunja valla eakate jõulupidu 17.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Esinevad ansambel Mesipuu ja rahvatantsurühm Klopandi.
Kaetud on peolaud. Registreerimine ja info Kairit Pahlk 5660 8847 ja Kadi Kalmus 5309 3670

17.12 Vallarahva aastalõupidu 19.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Piletid lähevad vabamüüki 12.12.2022
Info 5309 3670

20.12 Noortekeskuste jõulupidu 18.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus
Põnev esineja, mängud, laual head-paremat jms
11–15-aastastel noortel, kes ei käi Luunja Keskkoolis, on võimalus kätte saada oma kommipakk
Info Hanna-Roosi Karro 5648 9138

NÄITUSED

Luunja vallamaja galeriis Marje Üksine graafikanäitus „Siit ja sealt“.

POISTE TÄNAVATANTS

BREAK/HIP-HOP

POISTELE VANUSES 7–15

LOHKVA SPORDIHOONE PEEGELSAALIS

REEDETI 17:00 – 18:00

MAKSUMUS LUUNJA LASTELE 5€ KUUS

NING TEISTELE HUVILISTELE 20€ KUUS

OSALEMISOOVIST ANDA MÄRKU

MEILIAADRESSIL : TANTSULINE@GMAIL.COM

TREENER MIHKEL

Õnnitleme vastseid vanemaid!

ADELE GUDKOVA	29.09.2022
EVA POPOV	02.10.2022
LOORE KLAMPE	14.10.2022
DEMID PAVLOV	17.10.2022
MARK SCHMIDT	19.10.2022

Mesi otse mesinikult!
7eur/kg

Tartus ja lähiumbruses toon koju.

Marek Kutsar
Mareki Talu, Tila küla
Tartu vald, 60532 Tartumaa
+372 56619306
marek.kutsar@mail.ee

**Õpilasfirma
Digiabi**

Oleme neli tegusat Luunja Keskkooli õpilasfirma noormeest, kes aitavad Teil orienteeruda tänapäeva digitaliseeritud maailmas ja seadmetes. Koostöös Tartu linnavalitsuse ja Luunja vallavalitsuse sotsiaalosakondadega tuleme Teile appi kõigis muredes, mis puudutavad erinevaid digiseadmeid, alustades televiisorist ja lõpetades nägemispuudega ja vaegkuuljatele mõeldud digiseadmetega.

Ükski digimure pole meie jaoks probleem.

Marcus Sirp, Markus Merila, Markkus Puidak, Stefan Allev (Õpilasfirma Digiabi liikmed)

Kontakt: +372 5360 5120, DigiAbiOF@gmail.com

Ostan maja või elumumaa kinnistu Luunja vallas.
Maja võib vajada renoveerimist.
Kontakt: tonn.tuvikene@gmail.com, tel: 525 9141.

Ostame Eesti parima hinnaga kasvava metsa raieõigust.
Küsi pakkumist juba täna! www.skpinvest.ee
Tel: 551 5513; 550 0343, e-post: info@skpinvest.ee

Likvideerin ummistusi 24/7
Kaameraga torude läbivaatus
(lõõrid, korstnad, torud jm – kuni 30m)
FIE Raivo Kägo, telefon 521 4808

Mälestame

HELJU-MIRALDA JÄRV
20.07.1934–03.10.2022

AARE BLOHHIN
19.05.1955–15.10.2022

REIN LOORITS
25.11.1955–17.10.2022

MAIRE LAANE
07.11.1948–26.10.2022

JOUKO JUHANI ARHI
07.09.1949–31.10.2022

*Õnnitleme
novembrikuu
sünnipäevalapsi!*

*Luunja vallavolikogu ja
vallavalitsus*

Kodu Uudised

Väljaandja Luunja Vallavalitsus
Vastutav toimetaja Ketlin Alaväli
Keeletoimetaja Reet Tens
Tehniline teostus Eesti Ülikoolide Kirjastus

Luunja Vallavalitsuse ametlikud teated ja uudised
Facebook: Luunja vald
Koduleht: luunja.ee
E-post: vald@luunja.ee
Telefon: 741 7319

Kodu Uudiste paberväljaandest loobumiseks anna teada ajaleht@luunja.ee või 741 7390
Kodu Uudised on loetav ka internetis aadressil luunja.ee/kodu-uudised